

УДК 351.746:355.477

DOI 10.31654/2663-4902-2019-PP-4-97-104

Коваль М. С.

кандидат педагогічних наук, професор, ректор
Львівського державного університету безпеки життєдіяльності
ORCID ID: 0000-0002-0662-862X

Гіперс З. В.

доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри гуманітарних дисциплін та соціальної роботи Львівського державного університету безпеки життєдіяльності
ORCID ID: 0000-0002-8307-929X

Кусій М. І.

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри прикладної математики і механіки Львівського державного університету безпеки життєдіяльності
ORCID ID: 0000-0003-3120-1975

**ПРОБЛЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ
СЛУЖБИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ**

У статті розглядаються дефініції "підготовка фахівців", "заклади вищої освіти із специфічними умовами навчання" та інші поняття, що становлять понятійно-категоріальний апарат дослідження. Висновки фахівців з питань педагогіки вищої школи свідчать, що подальшого дослідження потребує проблема забезпечення підготовки фахівців служби цивільного захисту у закладах вищої освіти із специфічними умовами навчання.

Вчені-педагоги у підході до наукової інтерпретації сутності поняття "професійна підготовка" офіцерів с.ц.з. підкреслюють важливість розгляду процесу професійного становлення фахівця як педагогічної проблеми, що повинна базуватися на принципах: безперервності освіти, інтегративності, фундаменталізації, гуманізації, самостійності.

Дослідженням доведено, що забезпечення проблеми підготовки фахівців служби цивільного захисту залежать від низки факторів, зокрема, від переходу до підготовки нової моделі майбутнього фахівця, здатного до самоосвіти, нестандартного мислення, творчої діяльності.

Ключові слова: підготовка фахівців, заклади вищої освіти зі специфічними умовами навчання, фахівці служби цивільного захисту.

Постановка проблеми. Перед теорією і практикою підготовки фахівців у закладах вищої освіти із специфічними умовами навчання на сучасному етапі розвитку України постали завдання модернізації системи цивільного захисту. Експерти та провідні вчені з даної проблеми неодноразово звертали увагу на низьку ефективність протидії надзвичайним ситуаціям через недосконалість управління системою цивільного захисту [4]. Дослідження науково обґрунтованих шляхів модернізації системи цивільного захисту є актуальною педагогічною проблемою, вирішення якої, на наш погляд, значною мірою залежить від особливостей підготовки фахівців служби цивільного захисту у закладах вищої освіти із специфічними умовами навчання та розробки ефективної освітньої системи відповідно до запитів суспільного життя в державі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить про дослідження окремих питань підготовки фахівців у закладах вищої освіти із специфічними умовами навчання. Зокрема, щодо дефініції "підготовка", то її досліджували й визначали багато вчених, зокрема, В. Бондаренко, В. Гора, М. Козяр, В. Наумчук, Ю. Ненько, Н. Ничкало, Л. Хомич та ін. Особливості умов навчання у закладах вищої освіти із специфічними умовами навчання висвітлено в публікаціях Б. Малишева, В. Романюка,

І. Савельєвої, С. Сьоміна; проблемі "психолого-педагогічних особливостей підготовки фахівців" присвячені дослідження Н. Голованової, М. Горліченко, В. Павлушенко, А. Пилиповського.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується стаття: висновки фахівців з питань педагогіки вищої школи та результати вивчення практики підготовки майбутніх фахівців свідчать, що подальшого дослідження потребує проблема забезпечення підготовки фахівців служби цивільного захисту у закладах вищої освіти із специфічними умовами навчання.

Формулювання цілей статті. Мета статті полягає в дослідженні психолого-педагогічних засад підготовки майбутніх офіцерів у закладах вищої освіти із специфічними умовами навчання, визначення перспектив удосконалення та впровадження у процес фахової підготовки в галузевих вищих навчальних закладах Державної служби України з надзвичайних ситуацій (далі – ДСНС) суттєвого підвищення рівня особистісного та професійного розвитку суб'єктів освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження. У "Концепції Державної цільової програми розвитку професійно-технічної освіти в Україні на 2011–2015 роки" наголошено на потребі суспільства у високоосвічених, мобільних, динамічних фахівцях, здатних до самостійного вирішення складних професійних завдань. Формування в Україні нової генерації фахівців, здатних до комунікативної взаємодії, провадження ефективної професійної діяльності в типових та нетипових ситуаціях, виконання завдань службової діяльності із застосуванням фахівцем власного індивідуального стилю діяльності є одним із ключових завдань сучасності [9].

Розгляд означеної теми доцільно розпочати з дослідження одного з ключових понять, а саме – "підготовка фахівців", зміст якого в педагогічній енциклопедії розглядається як сукупність спеціальних знань, умінь і навичок, якостей, трудового досвіду й норм поведінки, що забезпечують ефективність виконуваної професійної діяльності; як процес повідомлення відповідних знань й умінь. В "Енциклопедії професійної освіти" термін "підготовка" трактується як "засвоєння певного соціального досвіду для подальшого його застосування під час виконання завдань практичного, пізнавального чи навчального характеру". Сутність поняття "підготовка" розкривається у двох значеннях: як навчання, тобто як "спеціально організований процес формування готовності до виконання майбутніх завдань"; а також як "наявність компетенцій (знань, умінь та навичок), необхідних для успішного виконання певної сукупності завдань" та пов'язується з навчанням як "формування готовності до виконання майбутніх завдань" та готовністю як "наявністю компетентності, знань, умінь, необхідних для виконання поставлених завдань" [10, с. 272].

Як вважає академік С. Гончаренко, термін "підготовка" походить від слова "підготувати", сутнісним значенням якого є "надання необхідних знань" і означає "сукупність попередніх дій, які полегшують реалізацію подальших дій чи процесів" та "запас знань" [2]. Водночас деякі сучасні дослідники, як пише Ю. Ненько, визнають, що такі характеристики недостатньо підкреслюють сутність поняття "професійна підготовка фахівця" та вважають за доцільне розглядати її як "систему організаційних і педагогічних заходів, які забезпечують формування професійної спрямованості знань, умінь, навичок і професійної готовності особистості до певної діяльності" [7, с. 49]. Іноді професійну підготовку розглядають як "сукупність набутих знань, умінь та навичок, особистісних якостей, власного досвіду роботи та усвідомлених норм поведінки, що забезпечують можливість успішної роботи з певної професії" або як "сукупність спеціальних знань, умінь і навичок, якостей особистості, трудового досвіду і норм поведінки, що забезпечують можливість успішної праці за обраною професією".

Вчені-педагоги у підході до наукової інтерпретації сутності поняття "професійна підготовка" неодноразово підкреслювали необхідність і важливість розгляду процесу професійного становлення фахівця як педагогічної проблеми. Зокрема, академік Н. Ничкало вважає, що професійна підготовка є "процесом формування сукупності фахових знань, умінь і навичок, атрибутів, трудового досвіду й норм поведінки, що забезпечують можливість успішної професійної діяльності" [8]. Професійна підготовка, за визначенням О. Абдулліної, – це "процес формування та

збагачення настанов, знань і вмінь, що необхідні майбутньому фахівцю для адекватного виконання специфічних професійних завдань". Л. Хомич головними компонентами системи підготовки майбутнього фахівця називає мету, функції, структуру, зміст, форми і методи, контроль, а рівень їхньої розробленості, взаємодії, на погляд автора, визначає ефективність його підготовки. Дослідниця М. Кулакова вважає підготовку до професійної діяльності фахівців "керованим навчально-виховним процесом, який спрямований на опанування курсантами освітньо-кваліфікаційних характеристик певної спеціальності відповідного рівня" [7, с. 50].

Аналіз трактувань поняття "професійна підготовка" дозволяє узагальнити основні позиції, що визначають його сутність: професійна підготовка як система змістових і організаційних заходів не обмежена лише формуванням знань, умінь, навичок, а й зорієнтована на особистісний розвиток майбутнього фахівця, метою й кінцевим результатом професійної підготовки якого є формування його готовності до майбутньої професійної діяльності. Визначення "професійна підготовка фахівця служби цивільного захисту" доцільно характеризувати як цілеспрямований процес опанування сукупності світоглядних, загальнокультурних і спеціальних знань, умінь, навичок і досвіду для успішного виконання завдань за призначенням. За результатами дисертаційного дослідження Ю. Ненько сформовано авторську позицію щодо поняття "*професійна підготовка майбутнього офіцера служби цивільного захисту*" як комплексу форм, методів і засобів навчання та виховання майбутніх офіцерів с.ц.з. в умовах відомчого закладу вищої освіти ДСНС України, які забезпечують розвиток інтегративного стану особистості майбутнього фахівця, вираженого в готовності до професійно орієнтованої діяльності [7, с. 58].

Відповідно до Закону України "Про вищу освіту", вищий військовий навчальний заклад (вищий навчальний заклад із специфічними умовами навчання) – це вищий навчальний заклад державної форми власності, який здійснює на певних рівнях вищої освіти підготовку курсантів (слухачів, студентів), ад'юнктів для подальшої служби на посадах офіцерського (сержантського, старшинського) або начальницького складу з метою задоволення потреб Міністерства внутрішніх справ України, Збройних сил України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, центральних органів виконавчої влади із спеціальним статусом, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України, центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони державного кордону, центрального органу виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері цивільного захисту [3, ст. 1, п. 1.6].

Систему професійної підготовки та післядипломної освіти осіб рядового і начальницького складу органів і підрозділів цивільного захисту визначено Настановою, затвердженою Наказом МНС України від 01.07.2009 р. № 444. Особи начальницького складу служби цивільного захисту (далі – офіцери с.ц.з.) – це громадяни, яких у добровільному порядку прийнято на службу цивільного захисту за контрактом і яким присвоєно спеціальні звання [5]. Курсантами вважаються громадяни, яких в установленому порядку зараховано до навчальних закладів цивільного захисту за денною формою навчання для здобуття вищої освіти за певним ступенем (освітньо-кваліфікаційним рівнем) і яким присвоєно спеціальні звання рядового та молодшого начальницького складу або які мають спеціальні звання. Як наголошується у Настановах, професійна підготовка є організованим і цілеспрямованим процесом опанування особами рядового і начальницького складу органів і підрозділів цивільного захисту знань, умінь та навичок, необхідних для виконання професійно-службових завдань [5]. Професійна підготовка офіцерів с.ц.з. здійснюється за напрямками, спеціальностями (спеціалізаціями) професійного спрямування усіх освітньо-кваліфікаційних рівнів у системі закладів відомчої освіти, яку утворюють: Національний університет цивільного захисту України, Львівський державний університет безпеки життєдіяльності, Черкаський інститут пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля Національного університету цивільного захисту України. Особи рядового та начальницького складу, які здобувають вищу освіту за денною формою навчання та освітньо-кваліфікаційними рівнями "бакалавр" і "магістр" на весь період навчання забезпечуються всіма видами утримання

відповідно до норм та в порядку, визначеному чинними законодавчими та нормативно-правовими актами України [5].

Професійна підготовка офіцерів с.ц.з., наголошує В. Наумчук, є складною багатогранною системою і повинна базуватися на таких принципах: принцип *безперервності освіти*, що зумовлює поєднання базової та подальшої професійної підготовки в цілісний освітній процес, який сприяє формуванню стійкого інтересу й потреби постійного розвитку, оновлення знань та удосконалення практичних умінь і навичок; принцип *інтегративності*, що зумовлює планування безперервного процесу підготовки здобувачів з урахуванням вимог вищої школи, суспільства та майбутнього фаху; принцип *фундаменталізації*, що передбачає окрім засвоєння здобувачами традиційних навчальних дисциплін широту та ґрунтовність здобутих знань, що в подальшому забезпечує професійну мобільність фахівця, його професійну компетентність та готовність до оперативного реагування на можливу зміну сфери професійної діяльності; принцип *гуманізації* зумовлює зміщення акцентів із засобів професійної підготовки (методів, форм, способів) на її суб'єкт (студент, курсант) та врахування його особистісних цілей, мотивів й інтересів, наповнення навчальних дисциплін новим змістом, застосування активних методів і форм навчання для опанування знань під час активної взаємодії учасників освітнього процесу, зіткнення їхніх думок, поглядів, позицій тощо; принцип *самостійності* надає можливість здобувачам визначати власну траєкторію опанування фаху; самостійна робота здобувача передбачає пізнавальне завдання та необхідність його виконання без допомоги викладача або з мінімальним його втручанням, при цьому самостійна робота має бути творчого характеру, а не відтворювального [6, с. 8].

У працях дослідників (Н. Голованова, М. Горліченко, Ю. Ненько, В. Павлушенко, А. Пилиповський), які вивчали проблему психолого-педагогічної підготовки до умов професійної військової діяльності, обґрунтовано концепцію професійної підготовки за умов військової служби, що важливо для нашого дослідження, зважаючи на схожість служби в органах і підрозділах цивільного захисту з військовою службою. За цією концепцією професійна підготовка курсантів трактується як "процес формування особистості через засвоєння нею зразків реальної поведінки, норм, цінностей, вимог актуального соціально-педагогічного й соціально-психологічного середовища" [1]. Модель професійної підготовки як психолого-педагогічного явища, запропонована Н. Головановою, представляє його зміст у вигляді комплексу компонентів: гностичного (пізнавального), поведінкового, комунікативного та ціннісного [1]. *Пізнавальний* компонент пов'язаний із потребою осягнення певного обсягу знань, набуття соціальних уявлень, узагальнених образів майбутнього фахівця, сприяє розвитку дослідницького підходу. Гностичний компонент реалізується переважно у спілкуванні в ході професійної підготовки та виявляється під час самоосвітньої діяльності, коли здобувач професії засвоює інформацію, керуючись власними потребами та ініціативою. *Поведінковий* компонент охоплює широкий спектр засвоєння актів діяльності, правил, норм, звичаїв, моделей поведінки (від навичок гігієни, поведінки в побуті до навичок загальної трудової діяльності та діяльності в межах конкретного фаху). *Комунікативний* компонент пов'язаний з урегулюванням взаємин у соціумі, соціальній групі та передбачає опанування мови та інших типів комунікації, необхідних у різноманітних ситуаціях професійної діяльності. *Ціннісний* компонент розглядається як система виявів мотиваційно-потребнісної сфери особистості, ціннісних орієнтацій, соціальних і професійних установок, які зумовлюють ставлення майбутнього фахівця до цінностей суспільства та обраного фаху.

Погоджуючись з позицією В. Гори, Ю. Ненько, Л. Петровської, забезпечення підготовки фахівців служби цивільного захисту має бути "керованою випереджальною системою, яка б передбачала й задовольняла потреби нинішніх і майбутніх поколінь" та була зорієнтованою, насамперед, не лише на сьогоднішні, поточні, а й на перспективні цінності суспільства. Такий підхід дає змогу окреслити наступні фактори переходу до нової моделі підготовки фахівця, зміст якої в тому, по-перше, що на відміну від традиційної системи вищої освіти і підготовки фахівця до професійного спілкування за сталих умов, в умовах сучасних заклади вищої освіти

зобов'язані готувати фахівця до активного життя й успішного спілкування в надзвичайно динамічному, суперечливому соціальному середовищі [7, с. 52]. По-друге, традиційна система зорієнтована на сталу систему знань, умінь і навичок, на певні норми життя. У сучасних умовах, коли період здобуття знань скоротився до 3–5 років, змінюються особистісні цінності здобувачів, їхні ідеали та норми професійної діяльності, а часто й мета професійної підготовки здобувача. По-третє, традиційна модель спрямована на засвоєння здобувачами певного алгоритму дій для виконання професійного завдання та ігнорує творчий потенціал здобувача. Реалії сьогодення засвідчують, що навички користування комп'ютерною технікою суттєво прискорюють та сприяють успішності виконання професійних завдань, розкривають творчий потенціал здобувача, відтак сучасна система професійної підготовки має спрямовуватись на підготовку фахівця, здатного до нестандартного мислення, творчої діяльності.

Висновки з дослідження і перспективи подальших розвідок. Здійснене дослідження дозволяє стверджувати, що підготовка фахівців у вищих закладах освіти із специфічними умовами навчання МВС України до професійної діяльності повинна дати не лише знання і вміння, а й сформувати здатність до саморозвитку, вміння адаптуватися до нових соціальних, інформаційних, технічних та технологічних вимог, кваліфікованого здобуття нових знань шляхом самоосвіти, тобто повинна ґрунтуватись на засадах випереджальної освіти. Перспективними напрямками подальших наукових пошуків вважаємо розроблення рекомендацій для системи самоосвіти та дистанційного навчання майбутніх фахівців-офіцерів служби цивільного захисту до професійної діяльності.

Література

1. Голованова Н. Л., Бишевец Н. Г. Современные подходы в профессионально-прикладной физической подготовке будущих рабочих. *Актуальные научные исследования в научном мире*. 2017. № 4–3 (24). С. 36–39.
2. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник. Київ: Либідь, 1997. 376 с.
3. Закон України від 01.07.2014 №1556-VII "Про вищу освіту" (із змінами і доповненнями). URL: <http://sfs.gov.ua/diyalnist/-zakonodavstvo-pro-diyalnis/zakoni-ukraini/-65715.html> (дата звернення: 23.10.2019).
4. Інформація про стан та проблеми функціонування єдиної державної системи запобігання і реагування на надзвичайні ситуації техногенного та природного характеру. URL: http://www.mns.gov.ua/content/program_KMU_inform.html (дата звернення: 23.10.2019).
5. Наказ МНС України "Про затвердження Настанови з організації професійної підготовки та післядипломної освіти осіб рядового та начальницького складу органів і підрозділів цивільного захисту" від 01.07.2009 р. № 444. Київ. МНС України. 2009. 17 с.
6. Наумчук В. І. Професійна підготовка майбутніх вчителів фізичної культури в процесі самостійної роботи зі спортивних ігор: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Терноп. держ. пед. ун-т ім. В. Гнатюка. Тернопіль, 2002. 19 с.
7. Ненько Ю. П. Теоретико-методологічні засади професійно орієнтованої комунікативної підготовки майбутніх офіцерів служби цивільного захисту: дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04 / Рівненський державний гуманітарний університет. Рівне, 2018. 512 с.
8. Ничкало Н. Г. Неперервна професійна освіта: міжнародний аспект. *Творча особистість у системі неперервної професійної освіти*: матеріали Міжнародної наукової конференції / за ред. С. О. Сисоєвої, О. Г. Романовського. Харків: ХДПУ, 2000. С. 54–80.
9. Про схвалення Концепції Державної цільової програми розвитку професійно-технічної освіти на 2011–2015 роки: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2010 р. №1723-р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1723-2010-%D1%80> (дата звернення: 23.10.2019).
10. Энциклопедия профессионального образования: в 3 т. / под ред. С. Я. Батышева. Москва: АПО, 1999. Т. 2. 440 с.

References

1. Golovanova, N. L. & Bishevets, N. G. (2017). Sovremennyye podkhody v professional'no-prikladnoy fizicheskoy podgotovke budushchikh robochikh [Modern approaches in the professional-applied physical training of future workers]. *Aktual'nyye*

nauchnyye issledovaniya v nauchnom mire – Current scientific research in the scientific world, 4–3 (24), 36–39 [in Russian].

2. Goncharenko, S. U. (1997). *Ukrayins'kyi pedahohichnyy slovnyk* [Ukrainian Pedagogical Dictionary]. Kyiv: Lybid' [in Ukrainian].

3. Zakon Ukrainy vid 01.07.2014 №1556-VII "Pro vyshchu osvitu" (iz zminamy i dopovnennyamy) [Law of Ukraine dated 01.07.2014 №1556-VII "On Higher Education" (as amended)]. URL: <http://sfs.gov.ua/diyalnist-/zakonodavstvo-pro-diyalnis/zakoni-ukraini/-65715.html> (Last accessed: 23.10.2019) [in Ukrainian].

4. Informatsiia pro stan ta problemy funktsionuvannia iedynoi derzhavnoi systemy zapobihannia i reahuvannia na nadzvychni sytuatsii tekhnogenoho ta pryrodnoho kharakteru [Information on the state and problems of functioning of the unified state system of prevention and response to emergencies of technogenic and natural origin]. URL: http://www.mns.gov.ua/tsontent/program_KMU_inform.html (Last accessed: 23.10.2019) [in Ukrainian].

5. Nakaz MNS Ukrainy vid 01.07.2009: Pro zatverdzhennia Nastanovy z orhanizatsii profesijnoi pidhotovky ta pislidyplomnoi osvity osib riadovoho ta nachal'nyts'koho skladu orhaniv i pidrozdiliv tsyvil'noho zakhystu [Order of the Ministry of emergencies of Ukraine from 01.07.2009: On approval of the instruction on the organization of vocational training and postgraduate education for individuals of the ordinary and commanding bodies of civil protection divisions and subdivisions]. 444. Kyiv: MNS Ukrainy [in Ukrainian].

6. Naumchuk, V. I. (2002). Profesijna pidhotovka majbutnikh vchyteliv fizychnoi kul'tury v protsesi samostijnoi roboty zi sportyvnykh ihor [Professional training of future physical education teachers in the process of independent work on sports games. *Extended abstract of candidate's thesis*. Ternopil' [in Ukrainian].

7. Nen'ko, Yu. P. (2018). Teoretyko-metodolohichni zasady profesijno orientovanoi komunikatyvnoi pidhotovky majbutnikh ofitseriv sluzhby tsyvil'noho zakhystu [Theoretical and methodological foundations of professionally oriented communication training of future civil defense officers]. *Extended abstract of Doctor's*. Rivne [in Ukrainian].

8. Nychkalo, N. G. (2000). Neperervna profesijna osvita: mizhnarodnyj aspekt [Continuing professional education: an international aspect]. S. O. Sysoievoi & O. H. Romanov'skoho (Eds.). *Tvorcha osobystist' u systemi neperervnoi profesijnoi osvity – Creative personality in the system of continuing vocational education*. Kharkiv: KhDPU [in Ukrainian].

9. Pro skhvalennia Kontseptsii Derzhavnoi tsil'ovoi prohramy rozvytku profesijno-tekhnichnoi osvity na 2011–2015 roky: Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 27 serpnia 2010 [On approval of the concept of the state target program for the development of vocational and technical education for 2011–2015: Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine of August 27, 2010]. № 1723-r. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/lavs/show/1723-2010-%D1%80> (Last accessed: 23.10.2019) [in Ukrainian].

10. Batysheva S. Ya. (Eds.). (1999). Ehntsiklopediya professional'nogo obrazovaniya [Encyclopedia of vocational education]. Moskva: APO. Vols. 1–3, Vol. 2, 440 [in Russian].

Коваль М. С.

кандидат педагогических наук, профессор, ректор
Львовского государственного университета безопасности жизнедеятельности
ORCID ID: 0000-0002-0662-862X

Гиптерс З. В.

доктор педагогических наук, доцент, профессор кафедры гуманитарных дисциплин и социальной работы Львовского государственного университета безопасности жизнедеятельности
ORCID ID: 0000-0002-8307-929X

Кусий М. И.

кандидат педагогических наук, доцент, доцент кафедры прикладной математики и механики Львовского государственного университета безопасности жизнедеятельности
ORCID ID: 0000-0003-3120-1975

Проблема обеспечения подготовки специалистов службы гражданской защиты

В статье рассматриваются дефиниции "подготовка специалистов", "учреждения высшего образования со специфическими условиями обучения" и другие понятия, составляющие понятийно-категориальный аппарат исследования. Выводы специалистов по вопросам педагогики высшей школы свидетельствуют, что дальнейшего исследования требует проблема обеспечения подготовки специалистов службы гражданской защиты в учреждениях высшего образования со специфическими условиями обучения.

Ученые-педагоги в подходе к научной интерпретации сущности понятия "профессиональная подготовка" офицеров с.ц.з. подчеркивают важность рассмотрения процесса профессионального становления специалиста как педагогической проблемы, которая должна базироваться на принципах: непрерывности образования, интегративности, фундаментализации, гуманизации, самостоятельности.

Исследованием доказано, что обеспечение проблемы подготовки специалистов службы гражданской защиты зависят от ряда факторов, в частности, от перехода к подготовке новой модели будущего специалиста, способного к самообразованию, нестандартному мышлению, творческой деятельности.

Ключевые слова: подготовка специалистов, учреждения высшего образования со специфическими условиями обучения, специалисты службы гражданской защиты.

Koval M. S.

Candidate of Pedagogical Sciences, Professor, Rector of Lviv State University of Life Safety
ORCID ID: 0000-0002-0662-862X

Hipters Z. V.

Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Professor of the Department of Humanities and Social Work of Lviv State University of Life Safety
ORCID ID: 0000-0002-8307-929X

Kusiy M. I.

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Applied Mathematics and Mechanics of Lviv State University of Life Safety
ORCID ID: 0000-0003-3120-1975

Problem of providing training of specialists of the civil protection service

The theory and practice of training specialists in higher education institutions with specific learning conditions at the present stage of development of Ukraine poses the task of modernizing the civil defense system. The purpose of the article is to review the definitions of vocational training, higher education institutions with specific learning conditions and other concepts that make up the conceptual and categorical apparatus of research. Systematizing the views of teacher educators shows that the problem of professional training of civil defense workers is a complex multifaceted system based on a number of principles, in particular, continuity of education, integrativeness, fundamentalization, humanization, independence, which enables the specialty of internship, using self-creativity.

In today's society, there is a need to move to a new model of training specialists in higher education institutions with specific learning conditions. This means, first, that higher education institutions are obliged to prepare a specialist for an active life and successful communication. Second, consider changing personal values, ideals, and often the goals of the job seeker's training. Thirdly, it is necessary to develop the creative potential of the future specialist.

To solve the problems outlined in the article, we used a set of interrelated research methods, including historical-systematic, search-bibliographic, comparative, targeted and their generalization. The conducted research proves that training of specialists

in higher educational establishments with specific conditions of education of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine for professional activity should be based on the principles of advanced training. It is proposed to further develop recommendations on the system of self-education and distance learning of future civil protection workers.

Key words: training of specialists, higher education institutions with specific educational conditions, specialists of the civil protection service.